

İÇİNDEKİLER

Önsöz

Açılış Konuşmaları

Recep Kaymakcan, Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Sempozyum Başkanı

Mehmet Sarımermer, Ensar Vakfı Mütevelli Heyet Başkan Yardımcısı

Protokol Konuşmaları

Hüseyin Avni Mutlu, İstanbul Valisi

Muammer Yıldız, İstanbul İl Millî Eğitim Müdürü

I. BÖLÜM

DEĞERLER ve EĞİTİMİ ÜZERİNE DEĞERLENDİRMELER

Değerlerin Gizli Müfredat Aracılığı ile Öğrenilmesi

Prof. Dr. J. Mark Halstead

Değerleri Sanat Aracılığıyla Öğretmek

Dr. Gloria Durka

İslâm ve Vatandaşlık Eğitimi

Prof. Dr. Ednan Aslan

Değerin Mahiyeti / Neliği Üzerine

Prof. Dr. Recep Kılıç

II.BÖLÜM

DİN AHLAK ve DEĞERLER - I

Ahlak Eğitiminde Bir Temel Olarak İslami Değerler

Prof. Dr. J. Mark Halstead

İslam Dini Açısından 'Din-Maneviyat' İlişkisi

Doç. Dr. İsmail Albayrak

İman-Ahlâk İlişkisi ve Değerler Eğitimi

Prof. Dr. İbrahim Coşkun

III. BÖLÜM DİN AHLAK ve DEĞERLER - II

İsveç'te Değerler ve Din Eğitimi

Doç. Dr. Christina Osbeck

Bilimi Ahlaki Eğitim Pratiğine Entegre Etmek

Prof. Dr. Darcia Narvaez

Bir Değer Olarak İnanç

Prof. Dr. Hakan Poyraz

IV. BÖLÜM DEĞERLERE İLİŞKİN TEORİK YAKLAŞIMLAR

Ahlaki Karakter ve Eğitimi

Prof. Dr. Recep Kaymakcan

Ar. Gör. Hasan Meydan

Değer Felsefesinin Temel Kavramları ve Hukuk

Doç. Dr. Arslan Topkaya

Doç. Dr. Kasım Karagöz

Mizah ve Değerler: Mizahın Değerler Eğitimi Potansiyeli / İmkani

Yard. Doç. Dr. Mehmet Ali Aydemir

Yard. Doç. Dr. Mahmut Hakkı Akın

Modern Türkiye'de Sosyolojik Araştırmalarda Değerlerin Yeri: Yapı ya da Değer Yönelimli Davranışın Önceliği Sorunu

Prof. Dr. Hüsnü Ezber Bodur

V. BÖLÜM DEĞERLER EĞİTİMİNDE İYİ ÖRNEKLER

Bir Değer Eğitimi Örneği Olarak Şükür Günlükleri

Yard. Doç. Dr. Gülüşan Göcen

Değerler Eğitiminde İyi Örnekler Sevgi Okulu Projesi Uygulama Örneği

Zeynep Özli Özdemir

Öğretmenlere Göre Değerler Eğitimi Uygulamalarının Değerlendirilmesi: İstanbul Örneği

Prof. Dr. Recep Kaymakcan

Ar. Gör. Hasan Meydan

Değer Eğitiminde Okul Aile İşbirliğinde Veliler Eğitimin Neresinde?

Yard. Doç. Dr. Sevgi Coşkun Keskin

Öğrt. Gör. Hatice Söylemez

VI. BÖLÜM EĞİTİM POLİTİKALARI ve DEĞERLER

İyi Davranış Pedagojisi Olarak Değerler Eğitimi: Güncellenmiş Ampirik Araştırma Bize Ne Anlatıyor?

Prof. Dr. Terence Lovat

Alman Okullarında Değerler Eğitimi

Prof. Dr. Hans-Georg Ziebertz

Devlet Okullarında Herkese Açık Karakter Eğitimi: Yasal ve Anamlı Bir Ahlak Eğitiminin Savunması

Doç. Dr. Espen Schjetne

VII. BÖLÜM AHLAK ve DEĞERLER EĞİTİMİ

İyi Öğretilebilir mi?

Ar. Gör. Serpil Satı

Prof. Dr. Hasan Aslan

Etik Açından Değer Nasıl Oluşur ve Pratiğe Nasıl Yansır?

Prof. Dr. Mehmet Türkeri

Ahlak Eğitimine Feminist Bir Yaklaşım: Özen Yaklaşımı

Ar. Gör. M. Esat Altıntaş

VIII. BÖLÜM GELENEKSEL KÜLTÜRDE DEĞER EĞİTİMİ

Değerler Eğitiminde Unutulmuş Bir Değer: Divan Şiiri ve Kültürü

Doç. Dr. Yavuz Bayram

Değer Müessesesi Olarak Aksakallık (Kırgızistan Örneği)

Dr. Öğrencisi Abdrasul İsakov

Dr. Öğrencisi Güldana Murzakulova

Ailede Değerler Eğitimi-İslam Ahlak Felsefesi Açısından Bir Okuma

Yard. Doç. Dr. Aygün Akyol

IX. BÖLÜM
DEĞER TERCİHLERİ ÜZERİNE ARAŞTIRMALAR

Üniversite Öğrencilerinde Affedicilik ve Mutluluk Arasındaki İlişkinin İncelenmesi
Doç. Dr. Tayfun Doğan

Hoşgörü ve Sabır ile Yaşam Kalitesi Arasındaki İlişki

Doç. Dr. Başaran Gençdoğan

Yard. Doç. Dr. Arzu Gülbahçe

Öğrt. Gör. Öner Gülbahçe

Sosyal Hareketlerin Etkisiyle Dönüşen Şehir Hayatında Gençlerin Değerleri (Diyarbakır Örneği)

Ar. Gör. Mehmet Yanmış

Ar. Gör. Bayram Kahraman

Velilerinin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinde Öğrencilere Kazandırılmasını İsteddiği Değerler (Diyarbakır Örneği)

Yard. Doç. Dr. Mücahit Arpacı

Genç Müslüman ve Hıristiyanların İnsan Haklarını Yapılandırma Biçimleri: Almanya'da Deneysel Bir Araştırma

Prof. Dr. Hans-Georg Ziebertz

X. BÖLÜM
DEĞERLER EĞİTİMİNDE FARKLI ÜLKE UYGULAMALARI

Toplum ve Devlet Yapısında Değerler Eğitiminin Rolü (Kırgızistan Örneği)

Prof. Dr. Suat Cebeci

Çağdaşlaşma Sürecinde Azerbaycan'da Dini Değerlerin Eğitimi ve Devletin Din Politikası

Yard. Doç. Dr. Anar Gafarov

Japonya'da Ahlak ve Değerler Eğitimi

Yard. Doç. Dr. Okan Haluk Akbay

Moral (Ahlak) Derslerinin Bir Unsuru Olarak Değerler Eğitimi Uygulamaları: Belçika Örneği

Öğrt. Gör. E. Zehra Turan

Orta Asya'da İslam Karşıtı Sovyet Dönemi Ateizm Politikaları ve Eğitim Alanına Etkileri Üzerine

Doç. Dr. Ali Yaman

XI. BÖLÜM
DEĞERLER EĞİTİMİ AÇISINDAN DERS KİTAPLARI

Karakter Eğitimine Yönelik Yayınlanan Kitapların Nitelikleri

Ar. Gör. Banu Özdemir

İlköğretim Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Değerler Eğitimi Etkinlikleri: Öğretim Programı ile Uyum ve Yeterlilik Düzeyi

Doç. Dr. Erkan Yaman

Yard. Doç. Dr. Yusuf Keskin

Resimli Çocuk Kitaplarında Yer Alan Değerlerin İncelenmesi

Prof. Dr. Mübeccel Gönen

Ar. Gör. Tuğçe Akyol

Çocuğun Dünyasına Çizgi Filmlerden Bakmak : Peppée ve Caillou Örneği'ne Sosyolojik Bir Bakış

Yard. Doç. Adem Sağır

Master Öğrencisi Ülkü İnci

**XII. BÖLÜM
TOPLUM ve DEĞERLER**

Erken Cumhuriyet Dönemi Eğitiminde Yeni Değerler ve İdeal Tipler

Doç. Dr. Mustafa Gündüz

Cumhuriyet Devri Amerikan Okullarının Dinî ve Ahlakî Eğitim Değerlerindeki Dönüşüm

Dr. Ayşe Aksu

Hemşirelik Eğitiminin Öğrencilerin Bireysel Değerlerine Etkisi

Dr. Burçin Işık

Yard. Doç. Dr. Hülya Kaya

Dr. Emine Şenyuva

Doç. Dr. Nurten Kaya

Hükümlülerde Dini Değerler

Yard. Doç. Dr. Adem Gürler

Prof. Dr. Kemalettin Taş

**XIII. BÖLÜM
DEĞERLER EĞİTİMİNDE YÖNTEM ve STRATEJİLER**

Okul Gelişimi, Okul Kültürü, Değerler Eğitimi ve Dini Değerler

Prof. Dr. Cemal Tosun

Değer Eğitiminde Değer Boyutlandırma Yaklaşımı

Prof. Dr. Hasan Bacanlı

Doç. Dr. M. Ali Dombaycı

Proje Tabanlı Öğrenmenin Değerler Eğitiminde Kullanılabilirliğine İlişkin Deneysel Bir Çalışma

Yard. Doç. Dr. Deniz Melanlıoğlu

Türkiye'deki Kültürel Değerler Bağlamında Müzik Eğitiminde Alternatif Yaklaşım Önerileri

Doç. Dr. Afşin Öner

**XIV. BÖLÜM
ÖĞRETMENLİK MESLEĞİ ve DEĞERLER**

Öğretmen Adaylarında Değer Yönelimleri ile İçki ve Sigara Kullanımı

Prof. Dr. Asım Yapıcı

Yard. Doç. Dr. Oğuz Kutlu

Yard. Doç. Dr. F. Işıl Bilican

Aday Öğretmenlerin Bilgi Uçurma (Whistleblowing) Biçimlerine Yönelik Tutumlarını Belirleyen Ahlaki Değerlendirmeleri

Yard. Doç. Dr. Asiye Toker Gökçe

İlköğretim ve Ortaöğretim Okulu Müdürlerinin Öz-Değerleri: Çanakkale İli Örneği

Yard. Doç. Dr. İlknur Maya

Değer Tercihleri ile Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlar Arasındaki İlişki

Yard. Doç. Dr. Aysın Aydınay Satan

Üçlü Etik Sınıflama Perspektifinde İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Etik Algıları

Sitar Keser

Doç. Dr. İbrahim Kocabaş

“Değerler ve Eğitimi –II” başlığını taşıyan bu çalışma 16-18 Kasım 2012 tarihinde Değerler Eğitimi Merkezi tarafından İstanbul’da düzenlenen aynı adlı sempozyumun bildirilerini ihtiva etmektedir. Bu çalışmada “Değerler” ve “Eğitim” ilişkisinin çeşitli boyutlarını ele alan 54 bildiri yer almış, bu bildiriler genelde sempozyumda belirlenen konu alanlarına sadık kalınarak tasnif edilmiştir.

İlki, yine Değerler Eğitimi Merkezi tarafından 2004 yılında düzenlenen “Değerler ve Eğitimi” konulu uluslararası sempozyumun ardından Türkiye’de 2010 yılında Milli Eğitim Bakanlığı ve 2011 yılında da Eskişehir Üniversitesi benzer konulu sempozyumlar düzenlemişlerdir. Bu süreç içerisinde Türkiye’de oluşan farkındalık neticesinde Milli Eğitim Bakanlığı okullarda değerler eğitimi faaliyetlerini teşvik eden kararlar almıştır. Bu gelişmeler Türkiye’de Değerler Eğitimi alanına yönelik akademik algıda önemli bir artışa sebep olmuştur.

Günümüzde okul ve eğitim kavramı geçen yüzyıla göre oldukça farklılaşmış, belli bir mesleği ya da beceriyi kazandıran kurum pozisyonundan ziyade bireyde insani değerlerinin ve davranışların yeşertilmesine öncülük eden hayat birimleri anlayışı ön plana çıkmıştır. Bu anlayışın işlerlik kazanabilmesi için akademik eğitimin etkili bir değer ya da karakter eğitimi ile desteklenmesi, insanca yaşanılabilir bir toplum var edebilmek için önem arz etmektedir.

Bu günün toplumunda ileri teknolojik gelişmeler sağlanmış, bilim kayda değer şekilde gelişmiş, göreceli şekilde ekonomik refah iyileşmiş ancak insani ve ahlaki sorunlarda artış meydana gelmiştir. Zaten dünyada yüz yüze geldiğimiz sorunlar teknik sorunlardan çok insan eylemleri ile ilgili sorunlardır. Bu nedenle değerlerle ilgili konuların gündeme gelmesi gayet doğaldır.

Modernite ile beraber insan yaşamının doğal bir parçası haline gelen okullar artık fiziki şartlar, teknolojik imkanlar ve öğretim stratejileri açısından oldukça iyi durumdadır. Kültür ve tarihi mirası aktaran ve fakat bu aktarımla beraber geleneği kritize ederek daha iyiye ulaşmayı da hedeflemesi gereken okullarımızda etik sorunlar artmaktadır. Bu sebeple okulun anlam dünyası ve okul kültürü yapısı eğitimin asli amacına ilişkin olarak tekrar düşünülmelidir.

Öğrencilerimizin erdemli ve iyi bir insan olarak yetiştirilmesi hedefine yönelik okulun temel insani değerleri içselleştirmesine aracı olan, değer aktaran ve değer üreten bir kuruma dönüştürülmesi için değer eğitimi önem kazanmaktadır.

Düzenlenen bu sempozyumla değer kavramının ontolojik içeriğinden, hangi değerlerin öncelikle gündemimize alınması gerektiğine, pratik alanda değer eğitimi tekliflerinden çeşitli ülkelerdeki uygulama ve tecrübe paylaşımına kadar geniş bir perspektifte konu ele alınmıştır.

İlk olarak Değerler Eğitimi Merkezinin 2004’te düzenlediği “Değerler ve Eğitimi” sempozyumunun ardından çeşitli kurumların da akademik etkinlikleri ile katkı sağladığı alan teorik ve pratik yönleri ile üzerinde kapsamlı çalışma yapılması gereken bir düzleme sahiptir.

Uluslararası düzeyde gerçekleştirilen aynı konuya odaklı bu son çalışmanın Türkiye’de değerler ve eğitim üzerindeki düşünme faaliyetine muhtevası ile katkıda bulunmasını arzu ediyoruz.

Editörler

Nuri Tınaz

Z. Őeyma Altın

Ahmet Yasin Okudan

Hulusi Yięit